

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1-50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9- K.
1 évre	12 K.	1 évre	18- K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 200.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjazásba szerint.

Felelős szerkesztő és lapfajlonos: Baranyay Lajos.

Életveszélyes iskolák.

Felrisszítotték a vészkiáratok ügyét, hát frissítük csak tovább. Ugy történt a dolog, hogy a husvéti nagy, templomi néptömeg látása ébresztette fel a kérdést, s a város agilis és nagyrabecsült főispánja, akinek figyelme mindenre kiterjed, felkérte a polgármestert, hogy a székesegyház vészkiáratainak ügyét minél előbb oldja meg. Lefesti a főispán az esetleges veszedelemnek borzalmaságát s ennek kapcsán megemlíti, hogy a bekövetető, kiszámíthatatlan életveszedelemért elsősorban a súlyos felelősség a város polgármesterét terhelné. Nemcsak a szerencsétlenség okozója felett itélkező hatóság vonná kérdőre a történésekért, hanem az áldozatok hozzátartozói is a városi hatóságban, elsősorban a polgármesterben keresnek a bűnbakot. Egyszóval a székesegyház vészkiáratának ügye a nagy felelősség tudata alatt gyors megoldást követel.

A vészkiáratok ügyéhez nagyon természetesen hozzátartozottunk. Azt mondtuk: helyes, tessék az ajtók számát szaporítani, mi azonban ennél fontosabbnak tartjuk a közönség ránevelését a bekövetkező eshetőségekre, kioktatását a baj esetére. Azt mondtuk: ezt százsorta többet ér, mintha négyszerte több ajtót is csinálnak. Azt mondtuk: ha a veszedelem esetén a ki nem oktatott publikumban pánik üt ki, sok vészkiárat dacára is sok halál, szerencsétlenség történik. Azt mondtuk: contra factum, non valet argumentum. Amerikai példákat is felemlített egyik cikkünkön, s azok ugyancsak igazolták állításunkat.

A bekövetkező veszedelem elhárítására mindazonáltal mégis csak kizárólag a vészkiáratokat sürgetik. Csak a vészkiáratok a fontosak. Legyen úgy, miként a város polgármesteréhez érkezett főispáni irás mondja. A kevés

kijáró miatt veszedelem idején beláthatatlan következményű szerencsétlenségek történhetnek, s azokért elsősorban a polgármesterre hárul a súlyos felelősség. Keressük akkor tovább, vajjon másutt nincs hasonló körülmény, ahol szintén fennáll ez a polgármesteri felelősség. Rövid utat kell tennünk a veszedelmes székesegyházról, máris találunk példát. Ott van a belvárosi iskola épülete. Az Ybl Miklós utcai első bejáratához az emeleten négy terem van. Ezekben a tantermekben circa 300 növendék tanul. A lépcsőfeljárát a borzalmak borzalmasága. Rendes körülmények között is művészet a közlekedés rajta. A második utcai bejárat a felsőbb leányiskola összes tantermeinek az egyetlen kijárója. Az egyetlen lépcsőfeljárát az előbbihez. A harmadik, a Szent-Imre utcai bejárat öt tanteremnek az egyetlen kijárója. A lépcsőfeljárát vád alá kellett volna helyezni a készítőjét. Az egész épülettömb oly labirintus, zegzug — lyuk — ödu — börtönlyukak — kripták, hogy rendes körülmények között is művészet a közlekedés benne. Van tehát az egész épületben mintegy 16 tante-rem, három egymástól csaknem teljesen elzárt, szűk, rossz kijáróval, három nyaktörős, még szűkebb lépcsőfeljáróval. A tanulók számát átlag 700-ra tehetjük és ezek nemcsak sátoros ünnep alkalmával vannak ott, hanem naponként. A templomban pedig csak sátoros ünnepnapkor beszélhetünk veszedelemről.

Szerencsétlenség esetén mi történik itten? Itt igazán lehet kiszámíthatatlan következményekről beszélni. És gyűlékony anyag is több akad, mint a templomban. És hozzá még emeletről, lehetlen csóházakon keresztül zegzugokon át kell menekülni. Itt azután beszélhetünk felelősségről, amely a város vezetőségére hárul.

Ne tessék gondolni, hogy gáncsoskodásból szoltunk hoz-

zá nagyrabecsült főispánunk intézkedéséhez. Korántsem. Csúpan véleményt nyilvánítottunk. Ezzel az irással pedig a város vezetőségének felelősségét a templomi veszedelemen kívül az iskolai veszedelemre is felhívtuk.

A csecsemővédő egyesület közgyűlése.

Zichy Rafael gróf a gyermekórházért.

Fejérmegyei és Székesfehérvár városi Csecsemővédő Egyesület vasárnap d. e. 11 órakor gróf Zichy Rafael elnökléte alatt közgyűlést tartott s azon az alapszabályoknak belügyminiszterileg kivánt módosítását tárgyalták le. A közgyűlésen jelen voltak gróf Széchenyi Viktor főispán, dr. Matta Árpád orsz. képviselő, Szűts Jenő alispán, Szógyény Marich Julia alapítványi hölgy, Streit Ferenc kanonok és a székesfehérvári előkelőségek közül többen.

Dr. Prohászka Ottokár püspök dr. Potyondy Imre titkárral képviseltette magát. A közgyűlés után végrehajtó bizottsági ülés volt, s azon gróf Zichy Rafael előadta a vármegyei és városi csecsemővédelem szervezetére vonatkozó javaslatát, melynek betetőzése egy Székesfehérvár emelendő gyermekórház volna. Ő maga, hogy tettel adjon példát a vármegye és város közönségének, az említett órház céljára 50 ezer koronát ajánlott föl. A nemes lelki főurnak e hazafias elhatározását éljenzéssel fogadták.

Majd Szógyény Marich Julia a székesfehérvári gondozónő jelentését adta elő, s annak kapcsán a szülő anyák és csecsemőknek tejjel való ellátása ügyében a városi tanácsnak és az alispáni hivatalnak megkeresését határozta el. Végül Polló István titkár az elnökségnek a megyében alakítandó csecsemővédő bizottságok szervezése végett elkészített uti tervezetét mutatta be.

Dal a petróleumról.

Tisztelt Szerkesztő Ur! Felrugom néhai való Könyves Kálmán királyunknak a „de strigis, quae non sunt . . .” elvét és szövegekről, ami nincs, pedig kellene lennie, ami, ha van is, akkor is kevés, ami, ha sok van is, akkor sem elég. Gondolom, sejtí már Tisztelt Szerkesztő Ur, hogy a mi legbiztosabb, egyben legkedvesebb, legdrágább — mert legritkább háziasságunkról, a petróleumról szeretnék kegyes engedelmevel csevegni.

Előbeszéd.

Tudjuk — már jó egy éve, hogy kevés van belőle, takarékoskodnunk kell vele. Azt mondják, kell a tengeralattjáróknak és egyéb hadi instrumentumoknak, üzemeknek, stb. Rendben van. Spórolunk, mint valaha a safránnyal, nehogy pazarlásunkkal mi borítsuk fel az az antánt javára a világháborút.

Tárgyalás. (Első rész.)

Hatósági bizalmat nyújtva értesítünk arról, hogy jön, e héten érkezik petróleum öskoronázó városunkba. A régi boldog időben a Barnum cirkuszát nem vártuk ekkora izgalommal.

Szóval: jön, jön, ő jön! Nem sok jön, tehát gondosan el kell osztani. Az igazságosság, a méltányosság vajudott és szült. Az ujszülött csecsemő az a rendelkezés, hogy a villanyvilágító egy liter, a petróleum mellett szerénykedők két liter kapnak a drága nedűből — egész nyárta.

Tenyerembé hajtottam árva bús fejemet és elkezdtem gondolkodni. Nem arról, hogy mit csináljak én négy hónapig 2 liter petróleummal. Nem, ezen már régen túl vagyunk. Afielett gondolkodtam, hogy mire kell a villanyosoknak az egy liter petróleum? Az ebédőjükben villany ég. A szalonjukban is. Az irodában is. A konyhában is. Ahol kell, az istállóban is. Mikor a magam eszéből semmi okosat nem tudtam kisítani, megkérdeztem a villanyos embereket, Azt mondták hogy a mosókonyhában kell a petroleum. Ezt sem értettem. Csekély csillagászati ismeretem révén úgy tudom, hogy május, augusztus hónapokban a nap olyan magasan jár, hogy reggel 4-5 óratól esti 8-9 óráig világos szokott lenni még a mosókonyhákban is. Azt meg a feleségemtől tudom, hogy ma nincs villany az a mosónéja, aki az emített időn túl dolgozék. — Azt is mondták hogy a villanyosoknak a pincében kell a petroleum. Gondoltam magamban: hej de sokat tartózkodhatnak ezek a villanyosok a pincében, hogy nekik egy liter petroleum kell csak oda, mikor én két liter mellett vagyok kénytelen megteretni

a kényeremet, a feleségem meg főzni az ebédet, megenni a vacsorát, emellett kénytelenek a gyerekeim megtanulni a későre maradt leckéjüket s mindezen felül még az *amott* annyira fontos mosókonyhát és pincét is világitani. Szóval erősen rezoniroztak bennem a hajdanában keserves fáradsággal szerzett ismereteim az — *arányokról*. Nem találja ezt indokoltnak, T. Szerkesztő Ur? (Mellékesen megjegyezve, a feleségem azt mondja itt a háttá mögött, mikor ezt az írást nézi, hogy ő a cselédet sohasem küldi le petróleumlámpával a pincébe, mert könnyen baj lehet belőle, hanem mindig gyertyával. S itt nekem is eszembe jut, hogy a régi jó világban én is mindig gyertya és sohasem petróleumlámpa mellett szoktam bort fejteni. A feleségem ennek kapcsán — mint afféle kíváncsi asszony — azt kérde, hogy a villanyosoknak nem adnak gyertyát a boltokban?)

(Második rész.)

Eddig úgy volt, hogy az első petróleum-alarmhíre bevitte a feleségem az üzletbe, ahol vásárolni szoktak, a maga egy két üvegejt; azokat ott (a *petróleum-jegyek arányában*) megtöltötték s aztán hazaküldték a mindennel. Tetszik tudni, a feleségem közvényes, nagyon nehezen jár, tola-kodni nem tud, gyerekünk is sok van, takarítani is kell, meg ebédet is kell főzni. Szóval ő nem mehet be a petróleumot *személyesen* átvenni. Én meg hivatalba járok s ha a dolgom helyett elmegyek a hivatalos órák alatt veszekedni a petróleumért, hát fegyelmet kapok a nyakam közé.

Szóval eddig megvotunk, úgy ahogy. Am, mostantól kezdve, mint hallom, a petróleumot *személyesen kell átvenni*. Nem tudom, be kéri-e majd a személyazonosságát hitelesen igazoló, személy-leírással támogatott nacionálét? Amelyben meg lesz írva, hogy: szeme kék, orra görbe, haja gesztenyeszínű — lenne, ha volna, fogai odvasak, különös ismertető jele, hogy a frontumgömbi hatósági intézkedésekből származó idegcsokk folytán üldözési mániában szenved és beteg.

A kereskedőnek nem lesz szabad csendes, forgalom által nem zavart óráiban előre teletölthetni a petróleumos üvegeket, hanem ezt ott a tolongás ideje alatt kell végeznie. Nekem nem lesz szabad a hivatalos óráim után elmennem a nekem kijáró petróleumért, mert azt a kereskedők kötelesek lesznek a tolongva jelenkezés között kiosztani. Amelyik — beszélgetett petróleumjegy ellenében — sok évtizedes rendes vásárlójának a számára félre mérni tenni s haza meri küldeni a petróleumát, az szigorúan meg lesz büntetve, Aki a petróleummérés alatt beteg vagy elutazni kénytelen vagy másként van elfoglalva, az nem kap petróleumot és négy hónapon át a városházáról kiadó bölcseleg fénye mellett végezheti a dolgait.

Nem tudom, Szerkesztő Ur, igaz-e az a híresztelés, hogy tényleg történt-e ilyen intézkedés, mert, ha igen, akkor illő tisztelettel konstatalom, hogy

— *Befejezés* —
megint egy kis *bukfencet vetett a m. kir. ész és lapéntat.*

Tisztelettel *Petroleumos.*

A Kath. Háziasszonyok Egyesületének közgyűlése.

A Kath. Háziasszonyok Országos Szövetségének Székesehérvári Egyesülete április 13-án tartotta meg a rendezés évi közgyűlését báró Trauttenberg-Frigyesné és Szögyény-Marich Julia elnöksége alatt. A közgyűlés örömmel vette tudomásul az igazgatói jelentést az egyesület által létesített Cselédotthon átalakításáról és kibővítéséről és hálás köszönetét fejezte ki a székesehérvári káptalannak bőkezűségért, mert 11300 koronával segítette elő a Cselédotthon létesítését; hálaát fejezte ki Felicia nővérnek az Otthon vezetésében kifejtett buzgó működését, mert az általános drágaság dacára előrelátó gondosságával s ügyszere-tével a Cselédotthon növendékeit megfelelő, tisztességes élelmelésben s ruházatban és vallásos, komoly, hazafias nevelésben és kiképzésben részesítette.

A közgyűlés az évi számadásokat és az 1917. évi költség előirányzatot számvizsgálói jelentés meghallgatása után jóváhagyta s egyben ösztönözte és tüntető bizalmat és hálás köszönetét nyilvánította öv. Szűcs Kálmánné pénztáros és helyettes titkárnak a pénztár kezelésében kifejtett pontos és lelkiismeretes fáradozásaiért és mély sajnálkozásával utasította vissza

azon rágalmozó hírlapi támadást, mely a pénztárosnő január hóban érte s egyben kérte őt, hogy működését ne vonja meg az egyesülettől a jövőben sem, hanem a tisztaság és őnzetlen munkásság öntudatában tartsa meg s folytassa pénztárosi s titkári tisztjét továbbra is.

Kimondotta a közgyűlés ezután, hogy az egyesület a cselédotthoni növendékek kiképzésében s nevelésében az eddigi irányt fenntartja s végre hálás köszönetet s bizalmát fejezte ki az egyesület vezetőségének.

Zsidóország?

Igazán ez jut az ember eszébe, ha mostanában a magyar (?) szabadközműves lapokat olvassa.

Nézünk csak! Nagy János kultuszminiszeri államtitkár, mint ő maga mondja: *prononziroszott keresztény*. Mi sem természetesebb, mint hogy a *Világ*, a *Nep-szava* és újabban a *Hatvani-Deutschék* lapja, a *Pesti Napló lenagyjanosozták* ezt az embert, akirol egyébként ők sem tudnak egyebet, mint, hogy megelőzőleg közigazgatási bíró volt. Ugy gondoljuk, felebbvaló s főleg az őt új állására kineveztető Tisza-kormány bővebben ismeri képességeit, tudását, jellemét, semhogy kinevezetésével magát blamáta volna. Am a *Világ* és társainak nemrég ki-mosakott kis galicjánerei jobban tudják, hogy nagyjános egy ostoba fráter. Hogyne, miko kongreganista! Ez az egyik.

TARCA.

Mindennapi kenyérünkről.

Írta: Hajós József.

I.

Különös sajtósága az embernek, hogy a nehezen megszerezhető, azt, amiből kevés van, jobban megbecsüli. Most, midőn csak kenyérjegyre kapunk kenyeret, ezt az ősi tápszert is nagyrabecsüljük s aggódva kérdezzük: vajjon lesz-e belőle mindenkinek mindennapra elegendő. A kenyérkérdés, napjainkban a tudományos kérdések közt is előtérben áll. Nemcsak nemzetgazdászok, hanem vegytan-tudósok is azon törik a fejüket, hogy miként lehetne több kenyéret termelni, illetve a kenyérnyersanyagát pótszerekkel helyettesíteni.

Gondolom, elég érdekes téma a kenyérjegy napokban arról írni, hogy mi a kenyér s minő szerepe volt az emberiség történetében. Most kissé „főzőcskét“ kell játszanunk, de tegyük itt ezt is tudományosán.

Mindenki tudja, hogy a kenyér az emberiség legfőbb tápláléka, a többi élelmiszerek köréje csoportosulnak.

A kenyér minőségét a készítés mód és a feldolgozott növényi anyag határozza meg. A mai kenyér bonyolult életlen és vegyi folyamatok által készül.

A készített kenyérben a gabonaliszt keményítőjének egy része dextrinné és cukorrá, azután az élesztő hatása alkohollá és szén-

dioxidá (szénsav) válik. A kenyér lyukacsos, szivacsos szerkezete a tésztaiban az élesztőgombák által termelt széndioxid miatt keletkezik, mivel a tésztaiban levő szikér szivós a széndioxidot nem engedti áthatolni. A kenyeret az erjesztő anyagul használt kovász, vagy az élesztő kelesztí; a tésztaiban levő élesztőgombák sarjadással szaporodnak, ezuttal szerves erjedést okoznak, vagyis egyszerű cukrokat alkohorra és szénsavra bontják, a kenyértészta megsültekor a keletkező alkohol és szénsav a lyukacsokon át eltávozik, a sikér pedig megmarad, ezáltal a kenyér rugalmas lesz és alakját megtartja.

Miért barnapiros a kenyér héja? Azért, mert a sütés alatt a tészta-ban keletkezett cukorból kevés karamelizálódik. Ugyanis ha a cukrot 190—220 fokra hevítjük, égetett cukorrá, vagy karamellé változik. A karamel barnapiros, ételek és italok festésére használják. A kenyér héjának sajtósága színét a karamel okozza.

A kenyér átlagos víztartalma 30 százalékos, azonban hosszabb állásnál kiszárad, elveszti a friss ízét. A kenyér ízének e változását nem a vízvesztés okozza, hanem egy még ismeretlen vegyi folyamat.

Kovász vagy élesztő helyett a kenyérkészítéshez sok helyen, főleg külföldön, szódabikarbonát használnak; borkővet, szóssával, citromsavval vegyítve. A sütőporok összetétele is lényegében ugyanez. A sütőporok főanyaga szóda és borkősav, ezekből fejlődik a kelesztítéshez szükséges szénsav.

Angliában készílik alkalmaszai a Danglisch-féle kenyérlisztet,

mely abban áll, hogy a kenyérkelesztéshez szénsavat használnak, a tésztát szénsavas vízzel (szódavíz) dagasztják nagy nyomás alatt. A nyomás megszüntetésekor a tészta hirtelen felhúvódik s azonnal megsülhet. Hátránya a módszernek, hogy a Danglisch, kenyér nem oly ízletes mint az erjesztéssel készült, mert a tészta elemeinek átalakulása nem oly tökéletes, mint az erjesztő eljárással készült kenyérenél.

A kenyér jósága — mint ismeretes — a liszt minőségétől is függ. A legjobb lisztet a sikértartalma nemegyszer buza adja.

A kenyér kenyérmérgezés okozhat, ha a liszt egészségtelen anyagokat, kivált ha anarozst és gabonarozsdaspórákat tartalmaz. A kukoricalisztból készült kenyér a pellagra betegséget okozhatja. Néha a liszthamisítók kevernek mérges anyagokat a lisztbe.

A lisztet hamisítják krétával, gipszsel, porcellán-nyaggal, burgonya, keményítővel, bab, borsó, árpa és kukoricaliszttel. Megtörtént nem egyszer, hogy becsületlen, egyszerű asszony, valami istentűntetést látott abban, hogy az általa dagasztott kenyér kővé vált. Pedig ennek a furcsa megkövesedésnek nagyon érthető oka van: a „vegyeskereskedő“ tulsok gipsz port kevert a lisztbe.

Hogy pedig a hadikenyérliszten a gabonanemteken kívül mi mindenfélre eredeti por van, azt gőrcsőben vizsgáló szakutodós vegyész sem tudná megmondani.

Németországban készítenek olyan hadikenyéret is, melybe a vágóhidakon leőt állatok beszárított

és megtört vére van a liszt közé keverve. Az ilyen kenyér barna, nem kellemes ízű ugyan, de tápláló.

Olyan vidékeken, hol a gabonafélék nem teremnek meg, a kenyérsütéshez másféle növényeket használnak, Perzsiában a manna-zuzmót, Izland szigetén az izlandi zuzmót örlik meg kenyérlisztté. Az Orinoko vidékén a manioc-cserje vastag gyökereit örlik, Bráziáliában a batáta a rabszolgák kenyere. Teuriffa szigetén az oléjharaszt gyökerétől, Keletindianában a tató gyökereiből készítenek kenyérlisztet. Az egyiptomi durra-kenyér árpalisztból van.

Éhínség idején a kenyér alkatrészei minden időkben silányak voltak, mert a rendes alkatrészeket szükségből pótlékokkal helyettesítették. A kenyér készítésnél a leggyakoribb pótszer a burgonya, ezzel azonban ügyes mértékkel kell bánni, mert tulsok burgonya a kenyér tápláló értékét jelentékenyen lerontja. Szükségből kevernek a kenyérhez nagyon is nem hozzá való dolgokat, így hüvelyes magvakat, kölest, édes és vadgesztenyét, makkot, tököt, dinnyét, szárított gyümölcsöt, répát, zuzmókat, kenyőrkéret, falisztet, vért, szárított must, halat, csigát stb.

E pótszerek alkalmazásával azt akarják az éhez emberek elérni, hogy kevés mennyiségű kenyérlisztből is, minél több kenyéret készíthessenek és sok táplálékot nyerjenek. Mondják, hogy a mi felvidéki szegény tojárnk, ha mára nem telik, fűrészpont sütnék a kenyérbe.

A bécsi Burgszínház új igazgatója *Millenkovics Miksa*, volt kultuszminiszteri osztálytanácsos; különben, jeles író. Irásai tanúsága szerint erős keresztény meggyőződésű ember.

Most, hogy állását elfoglalta, fogadta a bécsi sajtó képviselőit és hosszú beszédben tett vallomást elveiről, körvonalozta programját. A többek között azt is merészelté mondani, hogy új működési körében nem az üzlet, de a kereszténység szépségeiért fog dolgozni a feladata.

Mi természetesebb, minthogy ezeket hallva — a Herceg Ferenc kis zsidógyerekei a Lajthán innen *lemillenovicsmiksázzák* az új igazgatót? * a második.

A monarchia új hadügyminiszterét kapott a napokban. Ne de hallgassuk róla a *Világot*:

Az új hadügyminiszter. Az új közös hadügyminiszter *Krajna hegyei között hónapok óta egy hadtestet vezényel és sikeresen harcolt nagy, tulnyomó orosz?* (Szerk.) erőkké. Erő tény és hogy király ő választotta, azt bizonyítja, hogy nagyon kitűnő katoná lehet. Igaz, hogy a hadügyminiszternek közigazgatási, közgazdasági, technikai, pénzügyi, kölekedési tudásának is kell lennie. Stöger-Steiner tábornok nem dolgozott még mint bürokrata, de ha a mai időkben a legnagyobb bürokrácia élére hívták, úgy bizonyára megfelel ebből a szempontból is. Az új hadügyminiszterrel azt beszéltek, amíg hadtestparancsnok volt, hogy környezetében domináló volt a *Mil-lenkovichok*, Nagy Jánosok világnézetek és sok dolog történt ebben az irányban és ilyen céllal az ő parancsnoksága alatt. A közös hadügyminiszter politikus is. Ezt a politikát a közös hadügyminiszterterületben, amelynek a *legpártatlanabb, legobjektívebb hivatalnak kell lennie*, nagyon mérsékelt örömmel látnók. Ennek a politikának az offenzívája ugyanis igen gyorsan halad. Szeretnők, ha a közös hadügyminiszterterületben amely most annyira fontos, Stöger Steiner tábornok most csak szervező, közigazgató lenne, kitűnő közigazdász, a győzelemnek adminisztrátora. Reméljük, hogy így lesz.

Szóval: az új hadügyminiszter kitűnő katoná, még a *Világ* megállapítása szerint is. Talán öfélése is megnézte az emberét, megvannak-e benne a kvalifikációk arra, hogy a hadügyminiszteri hivatalat sikerrel betöltsse.

Am a *Világ* kopói már kiszaglázták, hogy Stöger Steiner a Mil-lenkovichok, a Nagy Jánosok fajtájából való, vagyis — úgy látszik — becsülletes keresztény ember.

A mai cenzurás világ nem engedi meg, hogy a *Világ* kis szabadkőművesei az osztrák-magyar hadsergő első hivatalnokait is egyszerűen *lestőgersteineressék*. Innen a hangtógó a jerikói trombitán. Ezért a *Világ* csak remél; reméli, hogy az új hadügyminiszter csak szervező lesz, közigazgató, kitűnő közigazdász és a győzelemnek adminisztrátora.

Keresztény elveit pedig kívül hagyja a hadügyminiszterterület ka-

puján, nem fogalmazkodik, esetleg bőjtöl, sőt Úram bocsá gyónni vagy templomba menni. Mert ezt a *Világ* kis galiciánerei már „na, nagyon mérsékelt örömmel látnák”. Ez a harmadik.

Kérdezzük megégyeszer a címmel: Zsidóország? Ott vagyunk? Keresztény embernek már igazán nem szabad nálunk mozdulnia? S ha mozdulni mer, hát összeharapdálják. S Balházár Dezső, a magyar keresztény ember, a református püspök ezzel a komániával csokolizik!

Helyes, csak folytassák. Így majd talán csak lehull a halyog a mai birkatürelmü. Korlátolt-eszű keresztény publikumunk szeméről. Ennek mindennap egy pofon kell, hogy felébredjen. Hát megkapja, mint a mellet-elélt ábrák mutatják.

De odaát majd nem lesz szűk a háború után a kultuszorító?

HIREK.

— A megyéspüspök a Hadigondozó intézményben. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök résztvett a királyné elnökölte alatt tartott Hadigondozó alakuló gyűlésen s a központi bizottság tagjának választották meg.

— Ezüst-mennyegző. Wierpfer Szigfried gróf és neje Stokkai Franciska grófnő ercsii földbirtokosok most tartották ezüst-mennyegzőjüket s ez alkálomból rendkívül sokan üdvözölték a főúr párt, amely jötteknyiségéről, nemesszivűségéről s ritka áldozatkészséről országzerete ismeretes. Különösen a háború alatt tettek rengeteg jót. A jubiláló családnak legnagyobb fiúgyermekke az örömnapot messze Oroszországban tartotta meg, ahol mint hadifogoly tartózkodik. Az ősszel került megsebesülve hadifogságba.

— Katonai kitüntetés. Az el-lenséggel szemben tanusított vitézségük és szolgálataikért a 17-ik honvédelmi miniszternek Fehér István hadnagy dícsérelt elismerésül; — a 69-ik gyalogezrednél Juhász József, Damján István, Czár József, Berki István, Kránitz József, Wollner József, Stefan József, Imre György, Szűcs Sándor, Tepszits József, Steigerwald Ferenc, Horváth István, Horváth Ignác, Kalemek Mihály, Varga István, Simon Lajos, Bence István, Jakobics József, Acs Antal, Bertók Pál, Darázs István, Blaskó József, Godán István, Garbac Mihály, Szabó József, IX., Csizmadia János, Rohr Jakab, Györe Lajos, Szegedi Lajos, Laposi György, Feudt Mátyas, Mészáros István, Loch János, Csizmadia Sándor, Hiltze Henrik, Balatinc István, Ulica József, Kiss Ferenc, Ambrózi Sándor, Szabó György, Pap Ferenc, Rodenbücher János, Filó Ferenc, Ferenc János Mihályi Ferenc, Szalai Lajos, Szabó János, Selici György, Virág József, Vladár András, Marlier István, Prantner Mihály, Gál József,

Uzárás Pál, Simón János, Schwarz István, Halblehner Mihály Kugler János, Nagy Zsigmond és Karsai Ferenc tartalékosok és népfelkelők a bronz vitézségi éremmel lettek kitüntetve.

— Katonai kitüntetések. Búrján Endre VI. csendőrkerületbeli csendőralvezéres a Ferenc József rend lovagkeresztjéért hadiékülménnyel, Szűcs Hugó 17. honvédelmi miniszterterületbeli főhadnagy újjal legfelsőbb dícsérelt elismerést, dr. Fejér Jenő 17. népf. főhadnagy, Maszarovics Gyula 17. népf. hadnagy legfelsőbb dícsérelt elismerést, Filip József 17. honvédelmi miniszterterületbeli százados, Bassler Rezső 17. honvédelmi miniszterterületbeli főhadnagy porosz 2. oszt. vaskereszt, Kleinheitz Sándor német harcos érdeméremet, dr. Nagy Lajos 17. honvédelmi miniszterterületbeli hadnagy újjal 2. oszt. ezüst vitézségi érmét kapta, Rákossy Gyula csendőralvezéres legfelsőbb dícsérelt elismerést kapott.

— Kongregáció tagfelvétel. A ciszterciata rend budapesti főgimnáziumában vasárnap délután volt a kongregáció tagfelvétel. Az ünnepség a Sz. Imre kollégium kápolnájában folyt le s a szép szertartást dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök vezegte.

— Hivatalvizsgálat. Gróf Széchenyi Viktor főispán hétfőn a városházán hivatalvizsgálatot tartott, s mindent rendben talált.

— Dr. Prohászka Ottokár Kecskeméten. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök ma kedden Budapestről Kecskemétre utazott s ott a város urai társadalmának konferenciája be-szédeket tart.

— Gyászhir. Résztvétel vettük a hirt, hogy Hunyad István városi számtiszt ma délelőtt meghalt. Hurbán hosszabb ideig a harclélen volt s ott kapta betegségét. Hurbán a város fiatalágának egyik szimpatikus tagja volt s mint sportember a sportéletben vezérszeret jászott. Halála általános részvételt keltett.

— A megyéspüspök beszéde. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök hétfőn este az Anyák egyesületének fényesen sikerült fővárosi hangversenyén nagyhatású gyönyörű beszédet mondott.

— Hadiléttségi. A székesfehérvári kereskedelmi iskolában a következők tettek hadiléttségi: HJ. Berveiler János, Harmat István, Kepessy Antal, Lemle Dénes, Szabados Géza, Schleyer István, Széphegyi György.

— Tolvajlás a Felmayer-gyárban. Néhány iszkaszentgyörgyi asszony feljelentésre nyomozást indítottak Esze Ferenc Selyem utcai gyárjál alkalmazott ellen, mert a gyár katonáját lopta. A vizsgálat 400 méter elárusított kartont talált meg Iszkaszentgyörgyön. Ott ugyanis természetelleni dolgokért cserélte be a lopott holmit. Kihallgatásor Esze beismerte bűnét, s a háborús nyomorral védekezék. Tolvajlást ejelenként követte el, amikor mint őt szolgálatot teljesített.

— Pénzzel nem lehet megváltani a fémeket. A hadseregnek most egyre nagyobb szükség van a fémekre. Bár már sok helyen a réztetőket is leszerelték, mégis akadnak még olyanok, akik itthon sokkal inkább nélkülözhető fémkészleteiket eldugják, abban a reményben, hogy a fémbeszolgáltatás végső terminusa után, esetleg pénzzel megválthatják a beszolgáltatásra kötelezett fémeket, vagy a rájuk váró büntetést. Azok, akik ilyesmiben reménykednek, alaposan csalódnak, mert ilyen irányú intézkedést nem fognak életbe léptetni, pénzzel nem lehet majd megváltani a fémeket s így az ilyen fémeket elrejtők meg azoknyíval, hogy fémkészleteiket eldobozzák, súlyos pénzbüntetést is fognak kapni.

— A cipőáraknál fél kell tüntetni. Tegnapelőtt lépett életbe a cipőárak szabályozásáról szóló rendelet. Ettől a naptól kezdve a cipőgyáros a cipőkészítők s az a cipész, aki nyílt üzletben árul kész cipőt, köteles minden cipőn feltüntetni az árat, de köteles megjelölni a cipőn azt is, hogy ha a cipő készítésénél borpótló anyagot használt.

— Lövedékezés a Homo soron. Vasárnap egy valaki ugyancsak furcsa kedvelést üzött. Katonafegyverrel éles töltéssel lövedékeztetett lyukat a levegőbe. Örült passziójának majdnem áldozata is lett. Egyik golyó Schusztzer délavasuti pályamester fejé mellett süvített el. A fendőrség szigorú vizsgálatot indított. A lövedékeztetés valószínűleg valami szabadságolt katoná követhette el.

— Rövid hírek.

— Leszállítják a tengeri liszt árát. A Haditermény részvénytársaság értesítette a várost, hogy a tengeri liszt árát 64 koronáról 54 koronára szállította be. Így a város is olcsóbban fogja megállapítani a tengeri liszt árát.

— Jó lesz hernyóznál. Simon Sándor lt. rendőrfőkapitány a város kápterületén elvezette a hernyózás ellenőrzését s általában rendet talált. Most a belsőterületekre kerül a sor. Jó lesz tehát hernyóznál.

— Liszt érkezett. Székesfehérvár részére az országos közlelmezés egy vagon lisztet küldött.

— Köhögés ellen kitűnően bevált, háziszser a Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert Károly király-téri gyógyszerárban.

— Szepió, májolt, pörénés, arctisztálanság ápolására biztos hatásu szer a „Korona tejkrem” (ezelőtt Crème de Laktine), mely párszor használat után az arcot bársonysimává csóféhérré teszi. Egy kis tégely 1.20 K. Nagytégely 2 K. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban.

— Bojtorján hajszesz korpásodás, hájhullás ellen; ávegje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban.

— Nagyszerű újítás leány és gyermeklövetelek a legsikerültebben készülőnek VIRAG májtermében Rákóczi-utca 5. Szóltid egységes árak. Telefon 334.

Alkalmas könyv-ajándékok.

a Szociális Missziótársulat kiadásában megjelent:

Prohászka püspök: „Elmélkedések az Evangéliumról” című műnek bővített és 10 kisalaku kötetre osztott kiadása.

1. Rorate coeli vázsonkötésben	2— K.
2. Gloria in Excelsis vázsonkötésben	2— K
3. Jordán partjától Táborhegyig	3— K
4. Táborhegytől Bethániáig	2-20 K
5. Bethániától a Golgotháig	2— K
6. A kereszta alatt	2— K
7. A feltámadott nyomában	2-40 K
8. A Szépszeretet Anyja	2— K
9. A pünkösdi lélek	1-60 K
10. A tulvilág tornácaiban	1-40 K

Januártól kezdődőleg tekintettel a felemelt nyomdaárakra könyveink árat 20 százalékkal felemeljük.

Itt jelent meg Foerster tanár alant felsorolt 2 világhírű műve:
Az élet művészete kötet 4-40 K
" " jellem füzet 3— K
" " kötet 3-20 K
" " kötet 4-50 K

Kapható a Szociális Missziótársulat kiadóhivatalában (V. Gizella tér 3.) és minden nagyobb könyvkereskedésben.

Hetiplaci árusok jó mellékessre tehetnek szert, ha árujuk mellett újságeladással is foglalkoznak. Legjobb kereset. Bármikor lehet jelentkezni a kiadóhivatalban.

APRÓHIRDETÉSEK.

Kereskedőknek üzleti érdekük, különösen a külvárosi kereskedőknek, hogy böljokban helybeli újságot is áruljanak. Emellett jó mellékés is, különösen a mostani áruhíányos világban. Az árusítás bizományként történik, az esetleg megmaradt példányokat visszazárják. Üzleti elárúsításra bármikor lehet jelentkezni a kiadóhivatalban. Levél, telefon utján is elintézhető. Telefon 208.

Nagyfajta réczetójás eladó, Ezrespusztán, Szabó Gábornál.

Házeladás. Bármely urj lakásnak vagy üzletnek alkalmas jó forgalmu, helyen levő adómentes ház szabad kézből haláleset miatt eladó. Cim a kiadóban.

Többi kocsi dísznótrágya eladó, Fütőház utca 27. szám.

Fél buzaöld löhere, egyben vagy két részben kiadó. Tudakozózní Felsőkirálysor 20.

Szükséglet keresnek urj házhoz Tolnai utca 4. szám alá. Hadiözveggy is lehet egy gyermekkel. Jelentkezni naponként 8—10-ig lehet.

Keresek a szőlőkben 2—3 szobás lakást. Ajánlatok a kiadóba.

Sürgösen eladó a belvárosban egy kisebb emeletes ház 3 lakással. Bővebbet Leszler Imre úgnökségénél Basa-utca.

Schützer-féle borotváló szappant Krausz Adolfi fiai cég árusítja Székesfehérvár, Palotai utca.

Egy tanuló vagy mindenese fiu felvétetik, Pete műterem.

Valódi makói dughagymát és hagymagot árusít a hitelszövetkezet szolgája. (Távirda-u. 6.)

Napszámos munkára évi rendszeres fizetés és magas jutalék mellett megbízható, idősebb embert keresnek. Jelentkezni mindennap déli 12-től 2-ig lehet Széchenyi-utca 26. sz. a.

Orlási ribizke és böttermő málnatövek, biborpiros szászorszépek, eper- és nefelets palánta kapható Széchenyi-utca 26. sz. a.

Több teljesen jókarban levő vaskályha eladó. Széchenyi utca 26. szám alatt.

Megbízható fuvaros évi 5000 (ötezer) korona biztos keresettel alkalmazás: nyerhet. Jelentkezni mindennap déli 12 től 2-ig lehet Széchenyi-u. 26. sz. a.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesterétől.

3770 1917. sz.

Hatósági hirdetés.

Ismétlően felhívom az érdekeltet, hogy a kereskedelemügyi miniszterium 16549/1917 számú határozata értelmében azon mezőgazdasági és ipari üzemek, melyeknek folyó évi május, június, július és agusztus hónapokban üzemük fenntartásához kőolajra szükségük van, e hó 18 án annyival is inkább bejelentésük, mert későbbi bejelentések figyelembe vehetők nem lesznek.

Székesfehérvár, 1917. április 16-án.

Dr. Saára Gyula polgármester.

Uránia színház.

Hétfőn és kedden, április 16 és 17-én

NORDISK-MŰSOR!

Máltóságos kalandorló

detektívdráma 3 felvonásban.

Remek pótműsor.

Előadások fél 7 és fél-9 órakor.

Rendes helyárak.

Apollo - színház.

Hétfőn és kedden, április 16 és 17-én:

Irodalmi filmszenzáció!

OTHELLO A VELENCEI MÓR

SHAKESPEARE világhírű tragédiája 4 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.

A Székesfehérvári Takarékpénztár

a nála takarékpénztári betéti könyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett és elhelyezendő betétek után

FOLYÓ ÉVI MÁJUS

::: 1-től kezdve :::

netto 3.6%

kamatot térít meg, a betétkamatadót azonban a sajátjából fizeti.

Székesfehérvár, 1917. április 16.

Az igazgatóság.

A SZÉKESFEHÉRVÁRI

KERESKEDELMI BANK

a nála takarékpénztári betétkönyvecskékre és folyószámlákra elhelyezett és elhelyezendő betétek után

FOLYÓ ÉVI MÁJUS 1-TŐL

KEZDVE

NETTO 3.6%

kamatot térít meg, a betétkamatadót azonban a sajátjából fizeti.

Székesfehérvár, 1917. április 16.

Az igazgatóság.